

“SOVETSKAY TÜRKOLOĞİYA” DERGİSİNDE ETİMOLOJİ ÇALIŞMALARI

Etymology Studies in the Journal of “Sovetskaya Türkolojiya”

Saltanat YESTAY*

ÖZ: Sovyetler Birliği’nde Türklük bilimi çalışmalarının yayımlandığı önemli bilimlik dergilerden biri, *Sovetskaya Türkolojiya* dergisidir. Sovyetler Birliği İlimler Akademisi ile Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti İlimler Akademisinin birlikte çıkardığı bu dergi 22 yıl (1970-1992) süresince düzenli olarak yılda 6 sayı yayımlanmış; sayfalarında Türk filolojisi, dilbilimi ve özellikle Türk lehçelerinin araştırılması, öğrenilmesi alanında çalışmalara yer vermiştir. Türkiye’de bu dergi ile ilgili 2006, 2014 ve 2021 yıllarında üç yüksek lisans çalışması yapılmıştır. Bunlardan birinde dergide yayımlanan yazılar konularına göre tasnif edilmiş birinde 1970-1992 yılları arasında yayımlanan etimoloji yazılarının 23 adedi Türkiye Türkçesine tercüme edilmiş ve üçüncüsünde ise 1970-1980 yılları arasında yayımlanan kelime etimolojisi ile ilgili çalışmalara yer verilmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu bildiri de 1970-1980 yılları arasında yayımlanan sayılardaki kelime etimolojisi ile ilgili bütün Rusça makalelerin başlıkları, içeriği ve Türklük Bilimindeki yeri ile ilgili bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türklük bilimi, dil bilimi, etimoloji, SSCB, “Sovetskaya Türkolojiya” dergisi.

ABSTRACT: One of the important scientific journals in which Turkology studies was published in the Soviet Union. This journal called *Sovetskaya Turkolojiya*. *Sovetskaya Turkolojiya* was published jointly by the Academy of Sciences of the Soviet Union and the Academy of Sciences of from Azerbaijan Soviet Socialist Republic. It was regularly published 6 times a year during twenty-two years from (1970-to 1992); There were pages, that included studies in the field of Turkish philology, linguistics, especially the research and learning the Turkish dialects. Particularly, three master's degree studies were conducted in this journal in 2006, that was also 2014 and 2021, in Turkey. One of them was sorted by topic in articles and published between 1970 and 1992 published in the journal writings by number 23, the etymology of the students translated into Turkish language. The third one wich was, the definition of the word was published between 1970-1980 and related to work and the focus of evaluation. In this paper, the etymological studies in the dec were published between 1970 and 1980 (vocabulary) that all related Russian articles in which the given information would be about their titles, content and their place in the Science of Turkology.

Key Words: Turcology, linguistics, etymology, USSR, journal of “Sovetskaya Türkolojiya”.

Giriş

Sovyetler döneminde Türkoloji çalışmaları bir hayli önem kazanmıştı. Bu devirde Türkoloji ile ilgili çok sayıda yazıların yazıldığı

* Bilim Uzmanı, “Grantly Academy” Eğitim Merkezi, saltanatkayestay@gmail.com

da görülmektedir. Bu yazıların tamamı bilimsel bir yazı olmasa da dikkate değerdir denebilir.

“Rusya’da Sovyetler devrindeki Türkoloji çalışmaları hususiyle İkinci Dünya Savaşından sonra bir canlılık göstermiş, büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Bu hızlanışın başlıca âmilleri, şüphe yok ki, Rus Türkolojisinin uzun bir geçmişe sahip bulunuşu ve SSCB’de dil incelemelerine, hususiyle Türk lehçeleri araştırmalarına son zamanlarda verilen ehemmiyet olmuştur. Gerçekten bugün Rusya’da Türkoloji tetkikleri ile uğraşan çeşitli kurumlar ve ilim merkezleri vardır. SSCB İlimler Akademisine bağlı Dilcilik Enstitüsü (*İnstitut Yazıkoznaniya*) ile yine aynı akademiye bağlı Şarkiyat Enstitüsü (*İnstitut Vostokovedeniya*) bu kurumların başında gelir. Moskova’da bulunan bu iki enstitünün Türk Dilleri şubelerinde çoğu milletler arası şöhrete sahip Sovyet Türkologları, belli bir plân ve program gereğince, yaşayan Türk lehçeleri üzerinde çalışmaktadırlar. Ayrıca Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, vb. gibi Sovyet Cumhuriyetlerinin baş şehirlerinde, İlimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitülerince, mahallî lehçeler üzerinde dikkate değer inceleme ve araştırmalar yayımlanmaktadır. Nihayet bütün bu araştırma ve incelemelere üniversitelerdeki tabii çalışmaları da katmak lâzımdır. Bilindiği gibi, Rusya’daki üniversitelerin birçoğunda Türkoloji kürsüleri vardır. Bu üniversitelerde Türk dili ve lehçeleri konusunda her yıl belki Türkiye üniversitelerindekilerden çok mezuniyet ve doktorluk tezi müdafaa edilmektedir. Sovyet Türkolojisinde son zamanlarda göze çarpan ilerlemenin bir sebebi de, şüphesiz ki, ana dili Türk lehçelerinden biri olan genç dilcilerin yetişmiş ve çalışma alanı olarak Türkolojiyi seçmiş bulunmalarıdır. Sovyet Türkolojisinin Savaş sonrası verimlerini daha çok bugünkü Türk lehçe ve şiveleri üzerindeki araştırmalar teşkil etmektedir. Yaşayan lehçelerin incelenmesi esasen Rus Türkolojisinin bir geleneğidir. Bu gelenek de, şüphesiz ki, Türk halklarının büyük bir kısmının SSCB sınırları içinde bulunmasından doğmuştur. Sovyet Türkologları yaşayan Türk lehçe ve şivelerine ait dil malzemesini ülkelerinde kolaylıkla ve bol miktarda elde etmek imkânına sahiptirler.” (Tekin, 1959: 379).

Rusya’da Türklük Bilimi çalışmaları

Ruslar için Türkoloji diğer ülkeler gibi değildir. Çünkü Rusya’da Türkoloji her zaman olmuştur. Elbette Türkiye gibi değil ise de fakat sürekli olarak ilgilenilen bir alandır. Daha önceleri ise kuvvetli çalışmalar yapılmıştır, günümüzde ise zayıf hâlde ilerlemektedir. Rusya’da Türklük Bilimi planlı bir şekildedir ve kuvvetlidir. Siyasi amaçlar doğrultusunda kullanılmıştır. Türklerin Ruslarla birkaç

noktada sınır komşusu olması bu kuzey devletinde Türk dillerini öğrenme gereksinmesi yaratmıştır. Bu yoldaki ilk bilimsel çalışmaların daha Büyük Petro zamanında başladığı anlaşılmaktadır. Rus ve Sovyet kaynakları ilk Türk dili çalışmalarına Büyük Petro zamanında başladığını ve Türk dilinde kitap basan bir matbaanın da bir süre sonra kurulduğunu belirtmektedir.

Rusya'nın Türkolojiye ilgisi ve bu alandaki araştırmalarını XVI. yüzyıla kadar götürmekle birlikte Rus Türkolojisini tarihi açıdan üç ana bölümde ele almak gerekir:

I. Dönem: Çarlık dönemi kuruluşundan 1917 yılına kadarki devir

II. Dönem: 1917-1991 SSCB dönemi

III. Dönem: 1991 Sonrası Rusya Federasyonu dönemi

Rus Türkolojisinin yakın tarihinin canlı hafızası ve aynası niteliğini taşıyan “Sovetskaya Türkolojiya” dergisinin Türk dil, edebiyat, tarih, sanat, halkbilim, etnoğrafya vd. alanlarda yayımlanan binlerce kitap, süreli yayın, monografi arasında ayrı bir yeri ve önemi vardır.

1926 yılı Bakü’de gerçekleştirilen Türkologların Uluslararası I. Genel Birlik Kurultayında alınan karar gereği dergi, ilk önce Bakü’de, daha sonra Moskova’da ve tekrar Bakü’de (1970 ve sonrası) uzun soluklu yayın hayatına devam etmiştir.

Türkolojinin tüm alanlarını içeren (gramer, fonetik, morfoloji, sentaks, Türk dillerinin gelişme dönemleri, edebi dil ve ağızlar, kuramsal yaklaşımlar, Türk dilbiliminin kuram ve metodolojik sorunları, sözlükbilim, etnoğrafya, alfabe meseleleri, terim prensipleri vd.) bilimsel araştırma yazılarının bir araya getirildiği dünyadaki en önemli süreli yayınlardan biri hâline gelmiştir. Dergi yalnız Rus Türkologların değil yabancı Türkologların bilimsel çalışmalarını da yayımlayan uluslararası dergi niteliğini kazanmıştır.

Derginin amacı Sovyet Türkologlarının Türkoloji alanındaki bilimsel çalışmalarını bir araya getirmektir. Senede 6 defa yayımlanan derginin ilk sayısı 1970 yılının Nisan ayında çıkar ve 1992 yılına kadar devam etmiştir. *Sovetskaya Türkolojiya* sadece Sovyetler Birliği’nde değil, bütün dünyada en başarılı bilimsel-teorik Türkoloji dergisi olarak kabul edilir. Dergide Sovyet Türkologlarının araştırmalarının dışında bütün dünya Türkologlarının Türkoloji ile ilgili düşünceleri, ortaya koydukları teoriler ve tecrübeleri yer almaktadır.

Sovetskaya Türkolojiya dergisi örneği:

Sovyetler Birliği dağılmasıyla birlikte derginin de kaderi biraz değişmiştir. 1992 yılından sonra da dergi çıkmaya devam etmiştir. Derginin devam etmesini Elçin İBRAHİMOV makalesinde açıklamaktadır: “Nihayet Azerbaycan İlimler Akademisi Yüksek Kurumunun 16 Ocak 1992 tarihli kararnamesinin 4/3 sayılı kararına uygun olarak *Sovetskaya Türkologiya* dergisinin ismi *Türkologiya* oldu. Bu tarihten itibaren dergi *Türkologiya* ismiyle yayınına devam etti. Bu karardan sonra Azerbaycan İlimler Akademisi Yüksek Kurumunun 29 Ocak kararıyla *Türkologiya* dergisinin editörü ve bilim kurulunun yeni heyeti belirlendi. Yeni karara göre Ord. Prof. Dr. Agamusa Ahundov *Türkologiya* dergisine editör olarak atandı. Kararda ayrıca Rusya, Azerbaycan, Tataristan, Kırgızistan, Türkmenistan, Almanya, İngiltere, Fransa, ABD, İran, Türkiye ve Macaristan bilim adamlarından oluşan bilim kurulu da belirtilmiştir. *Türkologiya* dergisinin editörü 1993-2014

tarihlerinde Ord. Prof. Dr. Agamusa Ahundov, 2014-2015 tarihlerinde ise Ord. Prof. Dr. Tefik Hacıyev olmuşlar.” (2017: 330-331).

Günümüze kadar dergi üzerinde bildiğimiz kadarıyla 2 tez yapılmıştır. Bunlardan biri 2014 yılında Janetta KANKAVİ tarafından yapılan bir yüksek lisans tezidir. Tez daha çok tanıtma amaçlı yapılmıştır. Derginin ne zaman yayın hayatına başladığı, hangi konularda çalışmaların olduğu gibi bilgiler yer almaktadır. En sonunda bu derginin indeksi yapılmıştır. Fakat çalışmada derginin tüm sayılarının yer almadığı görülmektedir. Diğer bir çalışma ise Anargül Omarova ALPTEKİN tarafından yapılmıştır. Etimoloji çalışmalarına yoğunluk veren bu tezde de eksiklikler vardır. Çalışmada etimoloji çalışmaları Türkiye Türkçesine çevrilmiştir. Yapılan tezde 22 yıl arasında çıkan sayılardaki makalelerin tamamı yer almamıştır. Anargül Omarova ALPTEKİN tezinde bunu şu şekilde açıklamıştır: “Öncelikle derginin 22 cildi incelenip, etimoloji üzerine yazılmış makaleler tespit edildi. Makale sayısının çokluğu bakımından Türkologların istifadesine sunulmak üzere, belli başlı makaleler Türkiye Türkçesine tercüme edildi.” (2006: 44).

Dergide genel olarak ses bilgisi, yapı bilgisi, söz dizimi edebiyat vs. alanları ile ilgili yazılar karışık olarak verilmektedir. Ancak belli bir sayılarda ise ağırlıklı olarak bir konu üzerine yoğunlaştığı da görülmektedir. Örneğin 1970 yılının 2. sayısında yer alan yazıların çoğu V. İ. LENİN hakkında yazılmıştır. 1970 yılının 4. sayısında ise ağırlıklı olarak Kutadgu Bilig eseri hakkında çeşitli yazılar yazılmıştır. Elbette diğer sayılarda da Kutadgu Bilig ile ilgili yazılar vardır. 1971 yılının 4. sayısı ise ağırlıklı olarak sentaks konusu üzerine yapılan çalışmalardır. 1972 yılının 1. sayısı ise Kaşgarlı Mahmud ve onun eseri ile ilgili yazılardır. 1979 yılının 1. sayısında ağırlıklı olarak söz varlığı konusunda yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Derginin “Dil Tarihi ve Teorisi”, “Edebiyat Tarihi ve Teorisi”, “Dil Meseleleri”, “Edebiyat ve Folklor”, “Coğrafik Adlandırmalar”, “Etnik Grup Adlandırmaları”: “Eleştiri”, “Forum”, “Bibliografya”, “Bildiriler”, “Görüşler”, “İlmi Hayat”, “Yayımlar” gibi bölümlerinde yukarıda zikredilen konularda yazılmış makalelere yer verilmekle birlikte, “Personalıa” adı altında, Türkologların özgeçmişleri ve yaptıkları çalışmalarla ilgili bilgi içeren bir bölüm de vardır. Burada yer alan bilgiler, Sovyet dönemi Türkologlarının hangi konularda, ne tür çalışmalar yaptıklarını ortaya koymak ve araştırmacıları bilgilendirmek açısından değerlidir.

Sovetskaya Türkologiya dergisinde Rusya, Azerbaycan, Özbekistan, Tataristan, Kazakistan, Başkurdistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Tuva, Yakut, Karaçay-Çerkez vs. gibi devletlerin yazıları yer almaktadır.

Dergide Yer Alan Kazakistan Türkologlarının Yazıları

Kazakistan Türkologları daha çok Kazak Türkçesi ile ilgili yazılar yayınlamışlardır. Kazak Türkçesinin ağızları, sözlükleri, söz varlığı, edebiyatı ile ilgili yazıların çok sayıda olduğu görülmektedir. Kırgızistan, Türkmenistan, Başkurdistan vs. gibi devletler de daha çok kendi lehçeleri ile ilgili çalışmalar yapmışlardır. Rusya, Azerbaycan ve Özbekistan devletleri ise sadece kendi lehçeleri ile ilgilenmeyip diğer konularda da çalışmalar yapmıştır. Söz konusu dergide yer alan çalışmaların çoğu Rusya Türkologlarına aittir. Türkiye Türkologlarının bu dergide çalışmaları sınırlıdır. Osman Fikri SERTKAYA, Kemal ERASLAN, Fikret TÜRKMEN, Ahmet Bican ERCİLASUN, Zeynep KORKMAZ gibi Türkologların çalışmaları bu dergide yer almaktadır. Dergide yer alan çalışmaların sayısı şu şekilde gösterilebilir:

Ses Bilgisi	Yapı Bilgisi	Söz Dizimi	Söz Varlığı	Etimoloji	Genel Dilbilim	Yazıtlar	Ağız çalışmaları	Edebiyat ve Folklor	Etkinlikler	Türkologlar	Toplam
14	23	17	43	62	68	38	10	27	21	29	26

Sovetskaya Türkologiya dergisinde yer alan çalışmaların ülke ve bölgelere göre dağılımı şöyledir:

Kazakistan	1
Rusya	8
Azerbaycan	3
Özbekistan	3
Tataristan	1
Başkurdistan	1
Kırgızistan	2
Türkmenistan	4
Tuva	2
Yakut	2
Karaçay-Çerkez	1
Diğer	2

Sovetskaya Türkolojiya Dergisinde Etimoloji Çalışmaları.

1. UMAROV, E., A., (1970), K istorii odnogo frazeologizma iz slovarya V. V. Radlova, *Sovetskaya Türkolojiya 1*, s. 84-86. [V. V. Radlov Sözlüğünden Bir Deyim Tarihçesi]

2. SETAROV, D., S., (1970), Tyurkizmi v russkih nazvaniyah ptits, *Sovetskaya Türkolojiya 2*, s. 86-94. [Rusçada Türkçe Kuş Adları]

3. DOBRODOMOV, İ., G., (1970), K istorii kul'turnih terminov tyurkskogo proishojdeniya, *Sovetskaya Türkolojiya 3*, s. 67-70. [Türk Kökenli Kültür Kavramlarının Tarihçesi]

4. SUPRUNENKO, G., P., (1970), İz drevnekırgızskoy onomastiki, *Sovetskaya Türkolojiya 3*, s. 79-81. [Eski Kırgız Türkçesinde Özel İsimler]

5. GUSEYNZADE, A., (1970), O proishojdenii toponima Baku, *Sovetskaya Türkolojiya 3*, s. 82-85. [Bakü Yer Adının Kökeni Üzerine]

6. BORGOYAKOV, M., İ., (1970), K voprosu ob etimologii gidronima “Moloçnyı”, *Sovetskaya Türkolojiya 5*, s. 85-87. [Nehir Adı Olan *Sütlü* Kelimesinin Etimolojisi Hakkında]

7. SEYİDOV, M., A., (1971), Ob etimologii slova ozan//uzan, *Sovetskaya Türkolojiya 1*, s. 38-48. [Ozan / Uzan Kelimesinin Etimolojisi Hakkında]

8. GUSEYNZADE, A., (1971), Ob etimologii toponima Kuba, *Sovetskaya Türkolojiya 2*, s. 119-125. [Kuba Yer Adının Etimolojisi]

9. HABİÇEV, M., A., (1971), Ob etnonimah alan, bızınñılı, malkarlı, karaçaylı, tegeyli, *Sovetskaya Türkolojiya*, sayı: 2: sayfa:

126–129. [Alan, Bızınñılı, Malkarlı, Karaçaylı, Tegeyli Etnik Adları (Etonimleri) Üzerine]

10. GUSEYNZADE, M., (1971), K etimologii toponima kuşçu, *Sovetskaya Türkologiya* 6, s. 89-95. [*Kuşçu* Yer Adının Etimolojisi]

11. KORNİLOV, G. Ye., (1972), K etimologii toponima Çeboksarı, *Sovetskaya Türkologiya* 2, s. 54-62. [*Çeboksarı* Yer Adının Etimolojisi]

12. MUSAYEV, K. M., (1972), Nazvaniya dney nedeli v zapadnokıpçakskih tyurkskih yazıkah, *Sovetskaya Türkologiya* 4, s. 32-39. [Batı Kıpçak Lehçelerinde Gün Adları]

13. GUSEYNZADE, A., (1972), K etimologii toponima Biläcäri, *Sovetskaya Türkologiya* 5, s. 58-63. [*Biläcäri* Yer Adının Etimolojisi Hakkında]

14. YAMPOL'SKİ, Z., İ., (1973), Ob etnonime *sevordii*, *Sovetskaya Türkologiya* 1, s. 83-87., [*Sevordii* Etonimi Hakkında]

15. GUSEYNZADE, A., (1973), Ob etnotoponimah Apşeronского poluostrova: Corat, Saray, Sumgait, *Sovetskaya Türkologiya* 3, s. 38-46. [Apşeron Yarımadasının Etnotoponim İsimleri Üzerine: *Corat, Saray, Sumgait*]

16. RAHMATOV, T., (1973), Etimologiya toponima Samarkand, *Sovetskaya Türkologiya* 4, s. 43-50. [*Semerkand* Toponiminin Etimolojisi]

17. DMİTRİYEVA, L., V., (1973), K etimologii nekotorih nazvaniy rasteniy v tyurkskih yazıkah (nazvaniya s kornem *boĥ- ~ *boĥ-), *Sovetskaya Türkologiya* 6, s. 40-43. [Türk Dillerindeki Bazı Bitki Adlarının Etimolojisi Üzerine (*boĥ- ~ *boĥ- Köklü Adlar)]

18. GRİGOR'YEV, A., P., (1974), K tolkovaniyu toponimov “Sarıkamış “ i “Butkalı “, *Sovetskaya Türkologiya* 1, s. 28-30. [*Sarıkamış* ve *Butkalı* Etnotoponimleri Hakkında]

19. BAHTİYEV, Ş., Z. (1974), K etimologii nazvaniya “jiguli “ i nekotorih terminov sudohodstva tyurkoyazıçnogo proishojdeniya, *Sovetskaya Türkologiya* 2, s. 62-65. [Türk Asıllı Denizcilik Terimleri ve *Jiguli* İsmine Etimolojisi]

20. LEVİTSKAYA, L., S., (1974), Çuvaşkiye etimologii, *Sovetskaya Türkologiya* 2, s. 80-84. [Çuvaşça Etimolojiler]

21. GUSEYNZADE, A., (1974), O proishojdenii toponima “Apşeron“, *Sovetskaya Türkologiya* 3, s. 66-70. [Apşeron Toponiminin Oluşumu]

22. SATTAROV, G., F., (1974), K etimologii toponima “Naberejniye Çelni“, *Sovetskaya Türkologiya* 3, s. 71-74. [Naberejniye Çelni Yer Adının Etimolojisi]

23. YERZİN, M., (1974), K istoriko-etimologiçeskomu tolkovaniyu slov “Tuluma“ i “Torma“, *Sovetskaya Türkologiya* 4, s. 61-64. [Tuluma ve Torma Kelimelerinin Etimolojisi Hakkında]

24. MUDRAYA, T., A., (1974), Odnno tyurkskoye nazvaniye v russkom yazıke (“soroka“), *Sovetskaya Türkologiya* 6, s. 48-52. [Rus Dilinde Bir Türk Adı (“Soroka”)]

25. ŞİRALİYEV, M., Ş., (1975), O nesostoyatel’nih etimologiyah nekotorih slov i affiksov tyurkskih yazıkov, *Sovetskaya Türkologiya* 1, s. 87-89. [Türk Dillerinde İspatlanmamış Sözcüklerin ve Eklerin Etimolojisi Hakkında]

26. AHMET’YANOV, R., G., (1975), Nekotoriye nazvaniya loşadey v tatarskom yazıke, *Sovetskaya Türkologiya* 2, s. 69-76. [Tatar Türkçesinde Bazı At İsimleri Üzerine]

27. HABİÇEV, M., A., (1975), Bagr, bagor, *Sovetskaya Türkologiya* 4, s. 46-48. [Bagr, Bagor]

28. BAZAROVA, D., H., (1975), O narodno-etimologiçeskom osmislenii nekotorih zvukopodrajatel’nih nazvaniy ptits v uzbekskom yazıke, *Sovetskaya Türkologiya* 5, s. 96-100. [Özbek Türkçesinde Ses Taklidi Eden Kuşların Adlarının Halk Etimolojisindeki Anlamı]

29. GEYBULLAYEV, G., A., (1975), O proishojdenii nazvaniya goroda “Çol“ v Kavkazskoy Albanii, *Sovetskaya Türkologiya* 6, s. 38-41. [Kafkas Arnavutluk’unda “Çol“ Şehrinin Etimolojisi]

30. LEVİTSKAYA, L., S., (1976), Çuvaşeskiye etimologii, *Sovetskaya Türkologiya* 3, s. 89-92. [Çuvaşça Etimolojiler]

31. REP’YEVA, E., N., (1976), O nekotorih tyurkizmah v russkom i ukrainskom yazıkah XV-XVI vekov (po materiyalam pamyatnikov delovoy pis’mennosti), *Sovetskaya Türkologiya* 5, s. 36-42. [XV-XVI yy. Rus Ve Ukrayna Dillerindeki Türkçe Kelimeler Üzerine (İş Yazımı Anıtlarının Materyallarına Göre)]

32. İBRAGİMOV, K., (1977), Nekotoriye drevnetyurkskiye nazvaniya dikih jivotnih v sovremennih tyurkskih yazıkah, *Sovetskaya*

Türkologiya 1, s. 45-51. [Çağdaş Türk Lehçelerinde Bazı Eski Türkçe Hayvan Adları]

33. GUKASYAN, V., L., (1977), Tyurkizmi v Albanskih istočnikah, *Sovetskaya Türkologiya 2*, s. 30-42. [Arnavut kaynaklarındaki Türkçe kelimeler]

34. RAÇEVA, M., (1978), K etimologii slova biser, *Sovetskaya Türkologiya 1*, s. 78-84. [Biser (boncuk) kelimesinin etimolojisi üzerine]

35. MİZİYEV, K., A., (1978), O toponimii Balkarii, *Sovetskaya Türkologiya 2*, s. 34-40. [Balkar Yer Adları Hakkında]

36. DONDUKOV, U. - J., Ş., (1978), K proishojdeniyu slova-etnonima “Yakut”, *Sovetskaya Türkologiya 4*, s. 51 – 53. [Yakut kelimesinin kökeni hakkında]

37. BASKAKOV, N., A., (1979), Tyurkizmi v nazvaniyah moskovskih ulits, *Sovetskaya Türkologiya 2*, s. 20-29. [Moskova Sokaklarında Türkçe Adlar]

38. KLİMOV, G., A., EDELMAN D., (1979), K etimologii Albastı // Alması, *Sovetskaya Türkologiya*, sayı: 3, sayfa: 57-63. [Albasty/ Almasty Sözcüklerin Etimolojisi]

39. DUBİN'SKİ, A., (1979), Karaimskiye jenskiye imena v Kırımı i ih semantiko-etimologičeskiy analiz, *Sovetskaya Türkologiya*, sayı: 4, sayfa: 29-37. [Kırım'da Karaim Dilindeki Kadın Adları ve Semantik-Etimolojik Analiz]

40. BASKAKOV, N., A., (1979), Tyurkizmi v russkoy leksike (Etimologičeskiye zametki), *Sovetskaya Türkologiya*, sayı: 6, sayfa: 3-8. [Rusça'nın Söz Hazinesinde Türkçe İsimler]

41. KUDAÇİNA, N., (1980), Altay Dilindeki bay Kelimesinin Etimolojisi Hakkında, *Sovetskaya Türkologiya*, sayı: 5, sayfa: 82–86.

Sonuç

Bu bildiride, Sovyetler Birliği İlimler Akademisi ile Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti İlimler Akademisinin birlikte çıkardığı *Sovetskaya Türkologiya* adlı bilimsel dergide 1970-1980 yılları arasında yayımlanan kelime etimoloji ile ilgili bütün makaleler incelenmiş ve bir bibliyografyası oluşturulmuştur.

Sovetskaya Türkologiya dergisinde yayımlanan makalelerde incelenen kelimelerin pek çoğunun yer, akarsu, hayvan, sokak, unvan

ve özel adlarla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Birçok makalede birden çok Türkçe kelimenin etimolojisine değinilmiştir. Bir makalede en az 1, en çok 96 kelimenin etimolojisinin yapıldığı tespit edilmiştir.

Dergide etimoloji çalışmaları dışında dilbiliminin diğer alanları ile ilgili yazılar da yer almaktadır. Bu çalışmaların da incelenmeye değer olduğunu söylemek mümkündür.

Dergide yayımlanan etimoloji çalışmalarının günümüzde yapılan etimoloji çalışmalarından yöntem farklılığının olduğunu da söylemek mümkündür.

Kaynakça

Alptekin, Omarova Anargül, (2006). Etimoloji Araştırmalarında Sovetskaya Türkolojiya Dergisinin Önemi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Basılmamış).

İbrahimov, Elçin, (2017). Türkolojiya Dergisi Geçmişten Günümüze, *Bilig, Yaz 2017/Sayı 82*, 329-334.

Kankavi, Janetta, (2014). 1970-1990 Yılları Arasında Sovyetler Birliği’nde Türkoloji Çalışmalarında “Sovetskaya Türkolojiya” Dergisi Örneği, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Basılmamış).

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1970), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1971), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1972), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1973), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1974), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1975), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1976), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1977), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1978), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1979), Bakü.

Sovetskaya Türkolojiya 1-6, (1980), Bakü.

Tekin, Talât, (1959). Sovyet Rusya’da Savaşın Sonra Türkoloji Çalışmaları, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı “Belleten”*, 1959 s-379-406.